

Sadržaj

Šta je COSME?.....	2
1. Pristup finansiranju	2
Koga kontaktirati radi prijave za finansiranje i/ili zahtjeva za savjetom	4
2. Pristup tržištima	4
Evropska mreža preduzetništva	4
Aktivnosti klastera	5
IPR podrška	6
EU-Japan centar za industrijsku saradnju	7
Mjere politike	7
3. Podrška za preduzetnike	7
Preduzetništvo u resursno - efikasnijoj, kružnoj ekonomiji: Plan zelene akcije za MSP (GAP)	8
4. Poboljšanje uslova za konkurentnost	8
Smanjenje administrativnih i regulatornih opterećenja za MSP	8
Identifikacija i razmjena najboljih praksi između nacionalnih administracija radi poboljšanja MSP politika	10
Analitički alati za bolju politiku	10
Dodatne informacije o programu COSME.....	10
Primjeri poziva za podnošenje prijedloga projekata direktno relevantnih za MSP	10
Obavještenja o pozivima koji će izvjesno biti objavljeni u budućnosti	11

Šta je COSME?

COSME je program Evropske unije za konkurentnost preduzeća, sa posebnim fokusom na sektor malih i srednjih preduzeća (MSP). Pokrenut je za period od 2014. do 2020. sa budžetom od 2,3 milijarde evra. 60% ovog budžeta biće alocirano na finansijske instrumente za MSP-a. Mnogobrojne mjere, unutar programa COSME usmjerene su direktno prema MSP-ima u EU i COSME pridruženim zemljama (posebno finansijski instrumenti, informacije, savjeti i alati za pomoć MSP-ima koja posluju na tržištu EU). COSME takođe uključuje mjere usmjerene na zemlje članice EU, kao i ostale organizacije u oblasti podrške MSP-ima, a u cilju unapređenja postojećih usluga podrške MSP-ima i uslova u kojima MSP posluju.

COSME glavne linije aktivnosti i ciljna grupa

1. Pristup finansiranju

Program COSME poboljšava pristup kreditima i finansiranju vlasničkim kapitalom za MSP putem dva finansijska instrumenta koji su dostupni od avgusta 2014. godine - The Loan Guarantee Facility (LGF) and the Equity Facility for Growth (EFG).

<p>1. Pristup finansiranju</p> <p>✓ The Loan Guarantee Facility and the Equity Facility for Growth</p> <p>Ciljna grupa: MSP</p> <p>Finansiranje MSP (preko finansijskih posrednika)</p>	<p>3. Preduzetništvo</p> <p>✓ Mobilisanje evropskih, nacionalnih, regionalnih i lokalnih aktera radi podrške najbolje prakse u preduzetničkoj edukaciji, poboljšanja poslovnog okruženja i inspirisanja specifičnih grupa u populaciji da postanu preduzetnici.</p>
---	--

<p>2. Pristup tržištima</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Savjetovanje, pomoć i alati za pomoć MSP-ima za poslovanje na evropskom i međunarodnom tržištu. <p>Ciljna grupa: MSP</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Unapređenje uslova i poslovnog okruženja za obavljanje međunarodnog poslovanja. <p>Ciljna grupa:</p> <p>Međunarodni, evropski, nacionalni i lokalni akteri u MSP okruženju.</p> <p>Dijalog i saradnja sa ovim akterima radi poboljšanja poslovnog okruženja i uslova za međunarodno poslovanje i podsticanje prenošenja dobrih praksi.</p>	<p>4. Poboljšanje uslova za konkurentnost</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Smanjenje administrativnog i regulatornog tereta za MSP, identifikovanje i razmjena najboljih praksi između nacionalnih administracija radi poboljšanja politika za sektor MSP, konferencije, izvještaji i analitički alati za podršku evropskim i nacionalnim politikama za MSP - npr. naglašavanje ključnih pitanja sa kojima se suočavaju MSP i dobre prakse. <p>Ciljna grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uglavnom nacionalni, regionalni i lokalni akteri kako bi se ohrabрили da poboljšaju poslovno okruženje i podstaknu širenje dobre prakse. • MSP: The Erasmus for Young Entrepreneurs šema podržava pozicioniranje mladih preduzetnika u poslovne aktivnosti u drugoj EU zemlji članici, ili zemlji koja učestvuje u programu COSME.
--	--

Ovi instrumenti podržavaju nešto rizičnije poslovne aktivnosti MSP-a koje ne mogu biti finansirane na drugi način zbog praznina na tržištu.

Ovim finansijskim instrumentima upravlja Evropski investicioni fond (EIF) u saradnji sa finansijskim posrednicima u zemljama EU, koji će voditi ovu šemu na terenu i baviti se zahtjevima MSP-a za finansiranje putem “due diligence” procedura, uvažavajući ukupne uslove za ove šeme.

Program COSME ima budžet od preko 1,3 milijarde evra za ove instrumente, koji će biti korišćeni za mobilizaciju dodatnog finansiranja do 25 milijardi evra putem lokalnih finansijskih posrednika.

- The Loan Guarantee Facility (LGF)

Posrednici koji učestvuju u ovoj šemi obezbjeđuju dodatno finansiranje MSP-a kao podrška njihovim aktivnostima, ili transakcijama sa većim stepenom rizika. Ovo može uključivati podršku za obrtni kapital, investicione kredite, subordinirane kredite, lizing i bankarske garancije.

MSP mogu primiti do 150.000 evra (ili više, ako nisu prihvatljivi unutar InnovFin Guarantee od strane programa Horizon2020). Ova šema treba da omogućiti da između 220.000 i 330.000 MSP-a obezbijedi finansiranje u ukupnoj vrijednosti od 14 do 21 milijarde evra.

- The Equity Facility for Growth (EFG)

Posrednici unutar ovog mehanizma će investirati pretežno u MSP u fazi rasta i ekspanzije. Ovo bi trebalo pomoći da između 360 i 530 preduzeća dobije vlasnička ulaganja sa ukupnim iznosom investicija u rasponu od 2,6 do 4 milijarde evra.

Koga kontaktirati radi prijave za finansiranje i/ ili zahtjeva za savjetom

MSP i preduzetnici koji žele da se prijave za finansiranje treba da kontaktiraju nekog od posrednika. Kontakt podaci finansijskih institucija koje obezbjeđuje finansiranje podržano od strane COSME, Horizon, ili drugih EU finansijskih instrumenata dostupni su na portalu [Access to Finance](#).

Evropska mreža preduzetništva (engl. [Enterprise Europe Network](#)) je takođe tu kako bi obezbijedila savjet i pomoć poslovnim subjektima o EU finansiranju i ostalim vidovima finansijske podrške.

Finansijski posrednici koji žele da postanu posrednici za ove instrumente mogu podnijeti prijave prema [European Investment Fund](#)-u do 30. septembra 2020.

Vidi takođe: http://ec.europa.eu/growth/access-to-finance/cosme-financial-instruments/index_en.htm

2. Pristup tržištima

Program COSME podržava niz inicijativa koje pružaju praktične savjete, informacije i druge vrste asistencija za pomoć malim poslovnim subjektima za pristup novim tržištima:

Evropska mreža preduzetništva

Evropska mreža preduzetništva pruža savjete i podršku za MSP koja posluju na drugim evropskim i međunarodnom tržištu. MSP mogu zatražiti od [local partner](#)-a u svom regionu savjet i informaciju. Preko 600 partnerskih organizacija u preko 50 zemalja imaju mogućnost da dopru do preko 2 miliona MSP-a.

Usluge koje Mreža pruža uključuju:

- Savjetovanje o EU legislativi;
- Savjetovanje i informisanje o EU programima (uključujući [Horizon 2020](#) i Strukturne fondove);

- Pomoć u traženju inostranih poslovnih partnera u EU ili svijetu;
- Savjetovanje o pristupu finansijama unutar EU;
- Podrška za inovacije i transfer tehnologije, uključujući savjetovanje o poboljšanju inovacionog kapaciteta menadžmenta i ključnih usluga upravljanja za MSP kroz instrumente iz programa Horizon 2020;
- Povratne informacije prema Evropskoj komisiji o iskustvima MSP-a sa EU zakonodavstvom.

COSME takođe finansira veb alate posebno dizajnirane za preduzeća koja žele da posluju u inostranstvu.

- [Your Europe Business](#) Portal pruža praktične online informacije za preduzetnike koji žele da postanu aktivni u drugoj zemlji članici EU;
- [SME Internationalisation](#) Portal pruža informacije o javnim službama za podršku u EU i šire koje mogu pomoći kompanijama da razviju svoje poslovanje izvan Evrope.

Aktivnosti klastera

COSME uključuje niz aktivnosti na promociji klusterske¹ izvrsnosti i međunarodne klusterske saradnje (u Evropi i šire), sa posebnim naglaskom na međusektorskoj saradnji na podršci industrijama u nastajanju. Glavne inicijative za klastera su:

- Program [Cluster Excellence](#) će i dalje nastaviti da podržava *benchmarking* i treninge za klusterske organizacije i poslovne mreže da im pomogne da poboljšaju svoje interne procese upravljanja, te da poboljšaju svoje pružanje usluga. Oznaka klusterske izvrsnosti će se, takođe, nastaviti. Više od 600 klusterskih organizacija iz 35 zemalja prijavilo se na EU *benchmarking* metodologiju i osvojilo bronzanu ili zlatnu oznaku klusterske izvrsnosti. Ova vrsta podrške će se nastaviti putem godišnjih poziva za podnošenje prijedloga.

The [European Secretariat for Cluster Analysis](#) (koji podržava *benchmarking* i proces označavanja) i [European Foundation for Cluster Excellence](#) (čiji je fokus obuka za menadžere klastera) nastaviće da funkcionišu.

¹ Klasteri su grupe specijalizovanih preduzeća, često MSP-a i drugih povezanih aktera, koji blisko saraduju u određenom regionu ili lokaciji. Postoji oko 2000 klastera u Evropi, od kojih se za 150 smatra da su svjetska klasa u pogledu zapošljavanja, veličine, fokusa, ili specijalizacije. Klasteri pomažu MSP-ima da postanu inovativnija, da registruju više međunarodnih robnih marki i patenata nego što bi uradili sami i da kreiraju više poslova.

- **Promocija međunarodne klsterske saradnje**
 - The [European Cluster Collaboration Platform \(ECCP\)](#), onlajn partnerski alat za klstere, i [International Cluster Matchmaking Events](#) za pospešivanje saradnje između evropskih klsterskih organizacija i partnera u okviru i izvan Evrope.
 - [European Strategic Cluster Partnerships \(ESCPs\)](#): Podstiče evropske klstere na saradnju radi iskorištavanja sinergija i razvoja zajedničke “evropske” strateške vizije i zajedničkih ciljeva prema pojedinim trećim tržištima. Ovo zauzvrat povećava kapacitet MSP-a za suočavanje sa globalnom konkurencijom na strateškim poljima.
- **Klsteri i industrije u nastajnju** - Industrije u nastajanju (novi industrijski sektori, ili postojeći industrijski sektori i lanci vrijednosti koji se razvijaju u nove industrije) posebno mogu imati koristi od udruživanja u klstere. Postoji čitav niz akcionih politika koje podržavaju ovaj cilj. Dva primjera su:
 - [Cluster facilitated projects for new industrial value chains for developing emerging industries](#) (INNOSUP-1): prekogranična i međusektorska saradnja, inovacije i preduzetništvo između različitih regiona i lanaca vrijednosti (projekti koji su vođeni od strane klstera koji uključuju MSP i ostale aktere).
 - [The European Cluster Observatory](#) – pruža informacije, alate za mapiranje, statistike i druge analize klstera i politika klstera u Evropi, zajedno sa najavama događaja i aktivnosti za klstere. Prvenstveno je namijenjena evropskim, nacionalnim, regionalnim i lokalnim kreatorima politika, kao menadžerima klstera i predstavnicima MSP posrednika².
- **Dodatne informacije**

The [EU Cluster Portal](#) pruža alate i informacije o ključnim evropskim inicijativama, akcijama i događajima za klstere i njihovim MSP-a s ciljem stvaranja većeg broja klstera svjetske klase širom EU (uključujući i gore navedene inicijative).

IPR podrška

COSME, takođe, finansira IPR MSP Helpdesks za [Kinu](#), zemlje [ASEAN-a](#) (Udruženje država jugoistočne Azije), i zemlje [Mercosur-a](#) (Južno-američki trgovinski blok) za pomoć MSP koja se bave pitanjima prava intelektualnog vlasništva (IPR-ovima) u tim zemljama.

Helpdesk-ovi nude besplatne usluge, uključujući registraciju formalnih IPR-ova (kao što su patenti, žigovi, ili uslužni modeli), povjerljive savjete iz prve ruke o tome kako izaći na kraj sa povredama prava

² *Krajnji cilj je da se pomogne državama članicama i regijama u dizajniranju pametne specijalizacije i klsterskih strategija za pomoć preduzećima u razvoju novih, globalno konkurentnih prednosti u nastajućim industrijama kroz klstere.*

intelektualne svojine, ili kako upravljati intelektualnim vlasništvom kao poslovnom imovinom, podizanje svijesti, obuku i pružanje materijala o relevantnim temama.

Zahvaljujući COSME, višezječni [China IPR SME Helpdesk](#) je odgovorio na više od 400 direktnih upita od MSP-a koja bi željela raditi u toj zemlji i podržao hiljade MSP kroz događaje i *online* usluge od 2011. godine.

EU-Japan centar za industrijsku saradnju

[The EU-Japan Centre for Industrial Cooperation](#) je neprofitna organizacija koja upravlja aktivnostima podrške za kompanije iz EU da bi podstakla trgovinu, investicije i R&D saradnju između EU i Japana. Njegove usluge uključuju obuku, trgovinske misije za studente i direktore i infopult. Ovaj centar je formiran 1987. godine od strane Evropske komisije i Vlade Japana.

Mjere politike

Na nivou kreiranja politika, Evropska Komisija pokušava da postigne veće približavanje pravila i uslova koji pogađaju globalno poslovanje kroz dijalog ([dialogue and cooperation with the governments of strategic third countries](#)) i saradnju sa vladama strateških trećih zemalja. Između ostalog, to ima za cilj da pobliže uskladi njihove politike, koje utiču na poslovno okruženje, sa našim i da smanji nekarinske barijere.

- **Dijalozi MSP** se održavaju na bilateralnom nivou sa SAD, Kinom, Rusijom, Brazilom, a multilateralni dijalozi se održavaju sa zemljama programa “Istočnog partnerstva”, mediteranskim zemljama (EU-MED industrijska saradnja) i proširenim zemljama.
- Takođe, trenutno se radi na tome da se osigura da postoji smisleno poglavlje za MSP u Transatlantskom partnerstvu za trgovinu i investicije. ([Transatlantic Trade and Investment Partnership \(TTIP\)](#)).
- Na specifičnijem nivou, Sporazum o saradnji klastera sa US Department of Commerce (**Cooperation Arrangement on Clusters with the US Department of Commerce**) potpisan je u aprilu 2015. Cilj je omogućiti razmjenu informacija i najboljih praksi i drugih veza između klastera u SAD i Evropskoj Uniji. To bi moglo utrti put za neke druge slične sporazume.

3. Podrška za preduzetnike

Evropska Komisija usko saraduje sa zemljama članicama i drugim organizacijama na poboljšanju kvaliteta obrazovanja, obuke i podrške za stvaranje biznisa, prijateljskog poslovnog okruženja, te inspirisanju većeg broja ljudi da postanu preduzetnici. U fokusu ove aktivnosti je [Akcioni plan za preduzetništvo 2020. godine](#), specifična inicijativa unutar COSME programa.

Akcioni plan za preduzetništvo 2020 fokusira se na tri glavna naslova:

1. **Preduzetničko obrazovanje** - COSME će olakšati razmjene informacija između edukatora i trenera da podrže najbolje prakse u preduzetničkom obrazovanju u EU.

2. **Poboljšanje poslovnog okruženja kako bi preduzetnici mogli rasti i razvijati se** - zajedno sa poboljšanjem pravnog i fiskalnog okruženja stručnjaci će razviti preporuke o najboljim načinima za podršku privredi. Posebna veb podrška za preduzetnike je takođe predviđena kao dio programa.
3. **Uzori i širenje na specifične grupe** – unutar COSME, takođe će se vršiti istraživanje i razmjena dobre prakse podrške za mlade ljude, žene i starije preduzetnike.

Akcioni plan se, uglavnom, fokusira na pomoć državama članicama i drugim organizacijama za unapređenje njihove podrške za preduzetnike i unapređenje poslovnog okruženja za osnivanje preduzeća. Konkretno, to im pomaže da dodaju vrijednost svojim aktivnostima kroz razmjenu i prenos dobre prakse, kao i da stvore nove alate i metodologiju.

Jedna od mjera koja je direktno usmjerena na preduzetnike jeste [Erasmus for Young Entrepreneurs](#) program razmjene. Ovaj program pomaže novim preduzetnicima i onima koji teže to da postanu (ne nužno mladim po godinama, nego po godinama poslovanja), dajući im priliku da uče od iskusnijeg domaćeg preduzetnika u drugoj zemlji. Zauzvrat, preduzetnik domaćin ima koristi od nove perspektive o svom poslovanju i prekograničnog transfera znanja.

Drugi primjer je [European Network of Mentors for Women Entrepreneurs](#) koja pruža savjete i podršku ženama preduzetnicima u *start-up*, vođenju i razvoju poslovanja u svojim ranim godinama (od druge do četvrte godine poslovanja).

Postoje i druge direktne mjere za preduzetnike u okviru programa COSME, a posebno:

- **Finansijski instrumenti** opisani u tački 1. iznad
- **Evropska mreža preduzetništva** koja može pružiti savjet i uslugu partnerstva za preduzetnike koji traže da posluju na međunarodnom tržištu.

Preduzetništvo u resursno-efikasnoj, kružnoj ekonomiji: Zeleni akcioni plan za mala i srednja preduzeća (GAP)

- Ovaj program ima za cilj da pomogne MSP-ima da iskoriste poslovne mogućnosti koje nudi prelazak na resursno-efikasnije, kružne ekonomije. On je predstavljen sa više od 30 konkretnih aktivnosti za podršku MSP-ima, zelenom preduzetništvu, međusektorskoj saradnji i internacionalizaciji.
- Program COSME će podržati stvaranje Centra evropske efikasnosti i izvrsnosti resursa koji će, direktno i preko partnera, pružiti informacije i savjete o performansama i isplativosti različitih resursno-efikasnih opcija za MSP. Pozivi za prikupljanje ponuda biće objavljeni u drugoj polovini 2015. godine.
- Saznajte više o Zelenom akcionom planu za MSP na http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation-green-action-plan/index_en.htm

4. Poboljšanje uslova za konkurentnost

COSME ima za cilj da stvori povoljnije uslove za stvaranje novih i razvoj postojećih MSP kroz:

Smanjenje administrativnih i regulatornih opterećenja za MSP

Istraživanje pokazuje da su MSP neproporcionalno pogođena propisima, tako da COSME ima za cilj da olakša administrativni teret na poslovanje uklanjanjem nepotrebnih zahtjeva za izvještavanjem i informisanjem. Aktivnosti uključuju:

- Mjerenje uticaja zakona EU na MSP,
- Razvoj "pametne" regulative koja doprinosi povoljnom poslovnom okruženju,
- Jačanje "Think Small First" principa za kreiranje politike na nacionalnom i regionalnom nivou.

Akt o malom biznisu (SBA) je sveobuhvatni okvir za politiku EU o MSP-ima. Njegov krajnji cilj je da se osigura da su javne mjere i okvirni uslovi na evropskom i nacionalnom nivou što je moguće više povoljni za poslovanje MSP-a, poštujući niz bitnih uslova i principa (kreirati odgovarajuće uslove za preduzetništvo, pojednostaviti regulatorno i političko okruženje za MSP, ukloniti preostale prepreke za njihov razvoj kao što je pristup finansijama). Države članice implementiraju SBA na nacionalnom nivou. Ovo takođe uključuje i uspostavljanje mjera kao što je test MSP-a, kako bi se osiguralo da buduće zakonodavstvo ne nameće pretjerane terete na poslovanje. Performanse država članica prate se preko [Performance Review-a](#). Javna rasprava za prikupljanje povratnih informacija i ideja o novim aktivnostima koje treba preduzeti za implementaciju SBA održana je u 2014. godini (vidi [Report](#) i [further information on the Small Business Act](#)).

SBA ima strukturu upravljanja koja se sastoji od mreže nacionalnih predstavnika MSP-a kojima predsjedava EU MSP predstavnik³ i širi skup MSP-a koji uključuje i predstavnike poslovnih organizacija.

Rad na smanjenju opterećenja i razvoj povoljnog poslovnog okruženja, takođe uzima u obzir povratne informacije od MSP-a. Informacije se prikupljaju putem raznih alata, a posebno putem MSP panela⁴, MSP baze podataka povratnih informacija (baza podataka sa informacijama o pitanjima i preprekama sa

³ Grupa MSP predstavnika, kojom predsjedava EU predstavnik za MSP, je savjetodavna grupa za Akt o malom biznisu koja promoviše povoljne regulative za MSP i kreiranje politika u svim zemljama EU. Nacionalni predstavnici za MSP su visoki predstavnici određeni za promociju MSP friendly regulative i kreiranju politike u svojoj zemlji u bliskoj saradnji sa EU predstavnikom za MSP koji nadgleda ovaj proces i zastupa interese MSP u evropskim institucijama.

⁴ MSP paneli su konsultacije na bazi upitnika usmjerene na MSP, kroz Evropsku mrežu preduzetništva, za prikupljanje povratnih informacija o predstojećim politikama i zakonima, kao i davanje sadržaja studijama i procjenama uticaja predstojeće legislative. Organizacija MSP panela je ojačana kroz planiranje unaprijed 8-10 panela na početku godine, prevod upitnika, mogućnost da druge organizacije oglašavaju panel (ali samo EEN partneri će imati pristup alatu) i rezultati će biti uključeni u procjene uticaja za relevantnu legislativu.

kojima se susreću MSP) i javnim raspravama. Evropska mreža preduzetništva olakšava ovaj proces ohrabrujući MSP da pružaju povratne informacije preko tih alata i koordiniše njihov doprinos.

Identifikacija i razmjena najbolje prakse među nacionalnim upravama za poboljšanje politike MSP

Inicijative na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou biće pokrenute. Jedna od njih je [European Enterprise Awards](#) za promociju MSP-a i preduzetništva, posebno na regionalnom i lokalnom nivou. Akt o malom biznisu i MSP predstavnici koji su gore navedeni, takođe doprinose ovom cilju.

Analitički alati za bolju politiku

Program COSME podržava konferencije i analitičke alate kao što su [Competitiveness Report](#) (Izveštaj o konkurentnosti) za poređenje performansi politika u zemljama EU. To olakšava pripremu novih EU i nacionalnih zakonodavstava koji se tiču sektora MSP-a.

Dodatne informacije o programu COSME:

- Glavna COSME web stranica je: http://ec.europa.eu/growth/smes/cosme/index_en.htm
- Popis [zemalja koje učestvuju u programu COSME](#) dat je na dnu web stranice COSME. Treba napomenuti da neke treće zemlje učestvuju samo u dijelu programa.
- Pozivi za [zapošljavanje eksperata](#) i za [podnošenje prijedloga projekata](#) u vezi sa COSME, objavljuju se na stranicama Evropske agencije za mala i srednja preduzeća (EASME) koja se brine o operativnom upravljanju COSME: <http://ec.europa.eu/easme/en/cosme>. Aplikacije za otvorene pozive se podnose preko [Participant Portal](#).

Treba napomenuti da su mnogi pozivi za podnošenje prijedloga u okviru COSME usmjereni na posrednike i druge organizacije koje pružaju usluge podrške MSP-ima. Ovi projekti bi se mogli, naprimjer, odnositi na:

- Razvijanje poboljšanih alata i usluga za MSP radi ispunjavanja određenog cilja iz programa COSME
- Analize izazova i identifikacije rješenja
- Identifikovanje mogućnosti i identifikovanje puta naprijed

Međutim, postoji vrlo mali broj pilot projekata direktno usmjerenih na MSP. Glavne COSME inicijative direktno usmjerene na MSP-a opisane su ranije u ovom dokumentu.

Primjeri poziva za podnošenje prijedloga direktno relevantnih za MSP:

- Poziv [design-based consumer goods SMEs](#) za MSP koja su realizovala inovacije, ali im je potrebna podrška za proširivanje i njihovo iznošenje na tržište (rok: 23. juli 2015.) Konzorcijum mora biti vođen od strane MSP-a. To može uključivati partnere kao što su univerziteti i

obrazovne institucije, RTE organizacije, relevantne usluge podrške, druga MSP, ili druga pravna lica.

Obavještenja o pozivima koji će izvjesno biti objavljeni u budućnosti:

Svaki Generalni direktorat mora da objavi Godišnji program rada prije nego što može početi implementaciju svog budžeta. Ovaj dokument obično se objavljuje krajem godine i daje indikaciju o svim temama koje treba da budu obuhvaćene pozivima za podnošenje prijedloga, ili pozivima na tender u narednoj godini.

Najnoviji program rada, finansijske odluke i dokument mjera podrške za COSME dostupni su na sljedećim web stranicama: http://ec.europa.eu/growth/smes/cosme/index_en.htm.